

Hnízdo invazní sršně asijské je odstraněno. Pozornost tomuto nebezpečnému druhu se věnuje dál

9.10.2023 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

Hnízdo sršní asijských, jejichž výskyt byl minulý týden potvrzen v Plzni, se podařilo objevit a do čtyř dnů bylo zlikvidováno. Předcházet tomu intenzivní monitoring, který na místě prováděli pracovníci Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, Západočeského muzea, včelařů a specialisty na blanokřídlý hmyz. Likvidace hnízda proběhla ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem. V praxi tak byl poprvé aplikován postup podle navrženého „Plánu eradikace pro sršň asijskou (*Vespa velutina*) v České republice“. Ten v uplynulých měsících připravil resort životního prostředí s odborníky z Botanického ústavu AV ČR a Výzkumného ústavu rostlinné výroby. Plán má zamezit nebo alespoň zpomalit další šíření tohoto invazního druhu.

„Invazní nepůvodní druhy jsou velkým rizikem pro přírodní ekosystémy, člověka, ale i hospodářská zvířata a zemědělství. Na příkladu prvního výskytu sršně asijské v Plzni se ukázalo, jak přesně postupovat a hlavně spolupracovat. Moc děkuji všem, co se na celé akci podíleli,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL) s tím, že první Akční plán pro řešení problematiky prioritních způsobů šíření invazních nepůvodních druhů v České republice schválila vláda už v červnu letošního roku. Plán se zabývá hlavně prevencí samovolného šíření invazních druhů.

„Hnízdo se podařilo objevit díky trasovací metodě, která umožnila sledovat, jakým směrem sršně létají. Okolí budeme dál sledovat, abychom se utvrdili, že se zásah podařil a nevyskytují se tam další sršni. Odstraněné hnízdo chceme analyzovat, abychom získali představu o tom, jak se tento invazní druh v podmínkách České republiky chová. To může být velmi cenné při řešení případných dalších problémů s těmito nezvanými hosty. Zároveň prosíme veřejnost, aby hlásila případná další podezření na výskyt této sršně na e-mail invaznidruhy@nature.cz. Během tohoto víkendu se na nás lidé již obraceli s podezřením na výskyt sršně asijské v celé řadě dalších případů, které dále prověřujeme,“ popisuje Tomáš Görner z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

„Kvůli dynamickému šíření sršně asijské Evropou byl již s předstihem s experty z výzkumných institucí připravován návrh eradikačního plánu. Na dnešním příkladu se ukázalo, jak byla taková příprava důležitá a především, jak důležitá je vzájemná spolupráce - s vědeckými institucemi, včelaři, dalšími odborníky a veřejností. A samozřejmě s hasiči, kteří jsou schopni rychle a profesionálně provést potřebný zásah,“ uvádí ředitel odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků Ministerstva životního prostředí Jan Šíma.

Sršň asijská je velmi významný invazní druh, který je útočný a dravý, specializuje se na lov včel a ohrožuje i ostatní volně žijící druhy hmyzu. Nezbytné je proto v případě výskytu zajistit rychlou reakci a odstranění hnízd, ale současně zabránit možné záměně s domácími druhy a zbytečným odpadům na ně. Plán eradikace proto popisuje postup, jak reagovat v případě nálezu hnízda (i jedinců bez hnízda, jako tomu bylo nyní u prvního výskytu v Plzni), ale také poskytuje informace ohledně možné záměny s původní sršní obecnou a dalšími podobnými druhy. Správná identifikace druhu je pro provedení zásahu (který bude zpravidla proveden prostřednictvím Hasičského záchranného sboru) zásadní, stejně jako následný monitoring ověřující, zda došlo k úplné likvidaci.

„Při přípravě Plánu eradikace jsme vycházeli ze zkušeností v zemích, kde se již sršeň asijská vyskytuje delší dobu, jako je Francie, Španělsko, Portugalsko nebo Belgie a je naprosto zřejmé, že je potřebné zajistit včasnou identifikaci výskytu sršně asijské a okamžitou likvidaci nalezených hnízd. Podcenění situace v prvních letech výskytu vede k rychlému nárůstu početnosti a následně velkým dopadům na včelstva a volně žijících druhy hmyzu i k velmi vysokým nákladům vynakládaným na její likvidaci,“ ujasňuje Jan Pergl z Botanického ústavu AV ČR.

Plán eradikace sršně asijské také nastavuje principy sdílení informací mezi resortními informačními systémy a přináší i základní informace o metodách likvidace a monitoringu. Je souhrnným materiálem pro všechny dotčené instituce i veřejnost.

„Základem je koordinovaný monitoring a mapování druhu. Vzhledem k tomu, že není možné systematicky pokrýt celou republiku, jsou nesmírně důležité informace jak ze strany odborných institucí a odborné veřejnosti (včelařů, entomologů), tak i ostatních občanů. Lidé mohou kontaktovat přímo AOPK ČR (invaznidruhy@nature.cz), nebo využít některou z již existujících platforem jako jsou BioLog, iNaturalist a NAJDI.JE, anebo využít novou aplikaci NAHLAŠ SRŠNĚ. Veškerá data budou sdílena ve společné databázi a ihned předána AOPK ČR, která kontaktuje místně příslušný hasičský sbor či jiný subjekt se specializací na likvidaci hnízd,“ vysvětluje Jiří Skuhrovec z Výzkumného ústavu rostlinné výroby.

„Včelaři jsou již dva roky prostřednictvím odborného tisku, konferencí a workshopů seznamováni s nebezpečím, biologií a monitoringem sršně asijské. Je to v rámci mezinárodního projektu, ve kterém spolu se včelaři a hasiči ze Slovenska, Rakouska a Francie řešíme monitoring a praktické metody likvidace sršně asijské včetně sekundárních hnízd. Užitečné jsou volně přístupné publikace o celé problematice sršně asijské na www.psnv.cz,“ zdůrazňuje Petr Texl z Pracovní společnosti nástavkových včelařů CZ, z. s.

Kontakty:

Jan Šíma, Ministerstvo životního prostředí, e-mail: jan.sima@mzp.cz, tel: 724361477

Jan Pergl, Botanický ústav AV ČR, e-mail: pergl@ibot.cas.cz, tel: 776803137

Jiří Skuhrovec, Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i., e-mail: jiri.skuhrovec@vurv.cz, tel: 702087694

Tomáš Görner, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, e-mail: tomas.gorner@nature.cz, tel: 730573471

Petr Texl, Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ, z. s., e-mail: petr.texl@psnv.cz, tel: 728717375

https://www.mzp.cz/cz/news_20231009_Hnizdo-invazni-srsne-asijske-je-odstraneno